

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP

Szerkesztőség, kiadóhivatal, MTI kirendeltség:
Vármegyeháza II. udvar
Telefon: 109. Postafiók: 69.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. BOGYAY KÁLMÁN

Megjelenik szombaton délben
Előfizetési ár:
Negyedévre 1:20 P, félévre 2:40 P, egész évre 4:80 P

Hétfőn délután temetik Sátoraljaujhelyben Zemplénavármegye nagy halottját, Dókus Ernő felsőházi tagot

Gömbös miniszterelnök Zemplénavármegyéből hirdette világgá a magyar jövő programját

Becsülettel küzdeni a közért! — Bankfuzió, irányított
gazdálkodás — Huszonhárom kartelt oszlatott fel a kor-
mány — A grófi vagyonok kötelességei — A revízió!

Évtizedek óta nem volt olyan nagy napja Zemplénavármegyének és elsősorban a vármegye székvárosának, Sátoraljaujhelynek, mint most, január 14-én.

A fásult, szomorú és cinikus város mintha új életre ébredt volna. Az emberek, akik tévova részvétlenséggel szoktak megállni minden esemény előtt, most mintha új tartalmat nyertek volna. A legvakmerőbb és legelvakultabb megrogzított ellenzéki ember sem mondhatja azt, hogy lette volna egyetlen megrendezett „éljen” vagy taps a miniszterelnök látogatásával kapcsolatban. Megszokott némaság fogadta az első szavakat, de aztán a közvetlen, meleg, baráti szavakra olyan spontánul zugott fel az „éljen” és a taps, mint talán még soha ebben a városban.

A Vezér meg is érezte ezt a közvetlen lelkesedést és éppen ezért különösen nagyra értékelt a sátoraljaujhelyi találkozást, ahol valóban a szívek találkoztak!

Egyetlen ujhelyi „éljen” vagy taps nem volt, amely a hivatalos Magyarország miniszterelnökének szólott volna udvarias tisztelgés gyanánt! Az a hatalmas és valóban őszinte, közvetlen ünneplés, lelkesedés és bizalomnyilvánítás, amely a Vezér beszéde közben megnyilvánult, annak az embernek szólott elsősorban, aki a magyar jövő kormányrudját tartja a kezében és akiben a Trianon által letaglózott zempléni magyarság végre olyan vezért nyert, akiben maradék nélkül és feltétlenül megbizik!

Indulás Budapestről

Vasárnap reggel 6 óra 50 perccor indult el Gömbös Gyula miniszterelnök vonata Budapestről, a keleti pályaudvarról. A Vezér és kísérete a gyorsvonat kalauzkocsija után csatolt I. oszt. Pullmann-kocsiban foglalt helyet. Kíséretében voltak: Sztranyavszky Sándor, a Nemzeti Egység Pártja országos elnöke, Antal István dr miniszteri tanácsos, sajtófőnök, vitéz leveldi Kozma Miklós min. tanácsos, a Magyar Távirati Iroda elnökgazdája, Besseney Zénó dr, a képviselőház alelnöke, továbbá báró Láng Boldizsár, Dési Géza, Lányi Márton, dr Görgey István, Brogly József, Kálmán István, Navratil Dezső, Szücs István, Temesváry Imre, Zsigmond Gyula, Szinnyey-Merse Jenő, Simon András, Sárkány Ernő és Téglássy Béla országgyűlési képviselők, Kandó László festőművész, akadémiai tanár, Vass Elek, a miniszterelnök titkára, vitéz Kiss Lajos, a miniszterelnök személyi titkára, Nemerey Sándor pártigazgató, Kauser István párttitkár (európai evezős bajnok), báró Zeh Alfonz párttitkár, Koncz János, az Országos Jegyző Egyesület elnöke, Bathó László, a sajtófőnök titkára és a sajtó képviselőinek igen nagy számu küldöttsége.

A mezőkövesdi állomáson hatalmas küldöttség köszöntötte a Vezért. Itt csatlakoztak a miniszterelnök kíséretéhez Borbély Maczky Emil Borsodvármegye főispánja vitéz Hubay Gyula titkárával és Zsóry Lajos országgyűlési képviselővel.

Miskolcon is percekig ünnepezték a Nemzeti Egység vezérét.

Itt csatlakoztak kíséretéhez Patay Sámuel dr abauji, Lichtenstein László miskolci főispán, Káger József, dr Bárczay János, dr Fáy

István országgyűlési képviselők továbbá a miskolci és abauji párt-szervezetek vezetői: dr Görgey László felsőházi tag, Vitéz Árpád földbirtokos, dr Remenár Zoltán abauji főispáni titkár, Gomba László abaujvármegyei párttitkár, valamint Csordás István Máv. üzletigazgató is.

A zempléni határon

Zemplénavármegye határán, Heránádnémeti nagyközség vasuti állomásán hatalmas ünneplő közönség lelkes üdvözlésben részesítette a miniszterelnököt, aki hivatalosan most első ízben lépett Zemplénavármegye földjére.

A vármegye képviselőiben küldöttség szállt fel a vonatba, melynek tagjai voltak Bernáth Aladár alispán vezetése alatt Gosztonyi István szerencsi járási főszolgabíró, Fedák Miklós g. kath. főesperes, járási párt-szervezeti elnök és Molnár János vármegyei párttitkár.

A vonatban a Zemplén földjét átlépő Vezért Bernáth Aladár alispán a következő beszéddel üdvözölte:

Nagyméltóságú

Miniszterelnök Ur!

Engedje meg Nagyméltóságod, hogy akkor, amidőn nemzetmentő munkája során hozzánk is ellátogat, itt a vármegye határán Zemplénavármegye közönsége nevében, mint annak első tisztviselője, a legmélyebb tisztelettel és szeretettel köszöntsem. Adja a mindenhát, hogy Nagyméltóságod rövid itt tartózkodása a vármegye közönségére is emlékezetes és áldást hozó legyen. Az Isten tartsa, az Isten éltesse Nagyméltóságodat!

Gömbös Gyula miniszterelnök a vonat ablakából kihajolva köszöntötte meg az üdvözlést. Éljenzés

közben hagyta el a vonat az állomást.

Tiszalucan, Taktaharkányban, Taktaszadán, Szerencsen, Mező-Zomboron, Bodrogkeresztúron, Szegiben, Erdőbényén, Olaszliszka-Tolcsván, Bodrogolasziban és Sárospatakon hatalmas közönség ünnepelte Gömbös Gyula miniszterelnököt a feldiszitett és fellobozótt állomásokon. Mindenütt kivonultak az ünneplésre a Nemzeti Egység helyi szervezeteinek küldöttségei, akik a köszöntések után szintén csatlakoztak a Vezér kíséretéhez.

Sátoraljaujhely város

közönsége nagy és meleg ünneplésben részesítette a Vezért, akinek vonata pontosan 12 óra 13 perccor futott be a nemzeti szintű zászlókkal, fenyőgallyakkal és „Isten hozott” feliratu táblával feldiszitett pályaudvaron, ahol százkra menő tömeg sereglett össze az ünnepi fogadtatásra.

Gömbös Gyula miniszterelnök a Nemzeti Egység indulójának hangjai mellett lépett ki a vonatból. A fegyveres erő képviselőinek jelentkezése után pártjelleg nélküli küldöttség élén Kozma György dr főispán fogadta és üdvözölte a Vezért Zemplénavármegye közönsége nevében a következő közvetlen, meleg szavakkal:

Kegyelmes Uram!

Zemplénavármegye közönsége, melynek képviselőiben megjelentünk, rendkívül nagyra értékeli azt, hogy Nagyméltóságod országos gondjai között is időt szakított magának arra, hogy szegény megcsönkített vármegyénket látogatásával megtisztelje. Ennek a látogatásnak tényéből is a magyar kormány szeretetét, gondját érezzük ki s ez az érzés, amely a megcsönkítottságában minden más vármegyénél fájdalmasabban sújtott Zemplén népének azt a reményt nyújtja, hogy: „lesz még egyszer ünnep ezen a világon”! Az ebben a reményben élő és a jelen gondjait férfias türelemmel viselő zempléni közönség tiszteltjes üdvözlését hozom és kérem Nagyméltóságodat, fogadja tőlünk ezt, ugyis mint miniszterelnök, ugyis mint politikus, de különösen mint hazáját, nem-

zetét és fajtáját fanatikusan szerető igaz magyar ember. Az Isten hozta Zemplénnvármegyébe Nagyméltóságodat!

Gömbös Gyula miniszterelnök válaszában a következőket mondotta:

— Jól tudom azt, hogy Zemplénnvármegye különös gondozásra szorul. Ez és más okok is vezettek engem ide. Az egész országot járom és súlyt helyezek arra, hogy ebben a megyében is gyökeret verjen a nemzeti egység mozgalma, gyökeret, amelyből kiterjedéyesedik majd az a fa, amely örökké ott áll figyelmeztetőül a mai nehéz időkben minden magyar előtt, emlékeztetve arra, hogy csak az egységben van az erő.

Élénk és lelkes éljenzéssel fogadták a miniszterelnök szavait. Az állomás épülete előtt összegyülekezett többszáz főnyi tömeg lelkes ünneplése közben hagyta el a sátoraljaujhelyi pályaudvart a Vezér dr. Kozma György főispánnal. Hosszu autó és kocsisorban vonult be a Nemzeti Egység országos vezérkara és nagyszámu kíséretük vitéz Zombory József tűzoltófőparancsnok irányítása mellett a városi színházhoz, a párt zemplénnvármegyei zászlóvontásához. A fellobogózott utcákon, melyeken a zempléni levették, a Zemplénnvármegyei Move. Rákóczi Lövészegylet tagjai és a sátoraljaujhelyi iparos cserkészek állottak sorfalat, a lakosság sűrű sorokban lelkesen köszöntötte a miniszterelnököt.

A városi épülettömb bejáratánál a Zemplénnvármegyei Move. Rákóczi Lövészegylet impozáns meg-

jelenésű diszszázada sorakozott fel, melynek élén a Nemzeti Egység indulójának elhangzása után dr. Barna Géza elnök, lövészparancsnok tisztelgett a Vezér előtt.

A zsufolásig megtelt városi színházban, a Nemzeti Egység zászlóival és jelvényeivel díszített falak közt kezdetét vette az ünnepléses vármegyei zászlóvontás, amelyhez hasonló nagyjelentőségű demonstráció alig volt még az országban.

Dr. Kozma György

főispán, vármegyei elnök megnyitó beszéde után Gömbös Gyula miniszterelnök mondotta el hatalmas beszédét, mely nemcsak országos értelemben vett szenzáció volt, hanem európai szempontból is nagy jelentőségű esemény. Ezt a beszédet a budapesti lapok legnagyobb része teljes terjedelmében közölte, azért mi csak a fontosabb és minket közelebből érdeklő részek kiemelésére szoritkozhatunk. Az egész magyar jövőt átfogó programot adott a miniszterelnök, mondván többek között a következőket:

A gerslidemokrácia és a horogkereszt ellen.

— Vannak ugynevezett „modern tömegmozgalmak, amelyeket ide is igyekeztek átültetni. Gondolat szegénységre vall, hogy importálni akarnak ilyen dolgokat. Ez az a stílus, amely ellen tiltakoztam és amelyet „gerslidemokráciának kereszteltem el. Ki mertem mondani, hogy nem kívánok olyan demokráciát, amely mellett a lakosság éheznek s csak

a vezérek élnek jól a Dunapalotában. (Ugy van! Ugy van!) — Az olyan 40.000 holdas urak, akik a horogkereszt mozgalmat importálják, kezdjék önmagukon az általuk hirdetett szociális intézkedéseket, (Ugy van! Helyeslés.)

A protekciós tehetség-teleneknek befellegzett

Aki a mi jelvényünket viseli, az fogadalmat tett a 95 pontra, fogadalmat tett nem rám, aki mulandó vagyok, hanem a nemzetre, amely örök. És megmondom mindjárt azt is, nem való a mi jelvényünk annak a mellére, aki rögtön zsebredugja, mihelyt nem tudjuk elhelyezni azt, akit pártfogol. (Nagy éljenzés és helyeslés.) Unokatestvéreknek és a tehetség-telen magyaroknak befellegzett. Akkor, amidőn oly erős a verseny és négyezer diplomás ifjút egyelőre nem tudunk elhelyezni, akkor álljanak télre a selejtesek s a jelesek menjenek előre! (Nagy taps.)

Az elmúlt év politikai mérlege

Kormányzásom első esztendeje elmúlt. Politikai mérlegjelentésem a következő: Politikailag Magyarország helyzete megerősödött. (Nagy taps.) Sikerült az országnak 81 millió pengős kiviteli felesleget elérnie. (Éljenzés.)

Jóllehet gazdasági helyzettel küzködik a nemzet, történelmi hagyományaihoz, öröklött és ösztönös államalkotó tehetségéhez méltóan nagy gondolatokat is tud szolgáltatni, így elsősorban a revízió gondolatát.

Mikor elkövetkezik a pillanat és nemzetközi fórum elé hívják mint magyar miniszterelnököt, akkor megmondom majd, hogy mit értek a revízió alatt. De mindaddig, amíg ez nem következik be, hibának minősíteném, hogy mint magyar miniszterelnök nem hivatalos fórum előtt fejtssem ki felfogásomat. (Ugy van! Ugy van! Helyeslés.)

1200 állás a diplomásoknak

Az állami apparátusban még ez évben 1200 egyetemi ifjút fogunk elhelyezni. (Nagy taps.)

Erre azt fogják mondani, hogy míg az egyik oldalon racionalizálunk, addig a másik oldalon újabb alkalmazottakat veszünk fel. A nyugdíj törvény alapján 2500 közalkalmazottat fogunk törvényes végelbánásban részesíteni s így ha fel is veszünk 1200 újat, még mindig marad hat és fél millió pengő megtakarítás a költségvetésben.

Bankfuzió és irányított gazdálkodás.

Felfogásunk szerint pénzügyi szervezetünk túlméretezett; s ez a körülmény drágítja a hitelt s így megnehezíti a termelés lehetőségét. (Ugy van! Ugy van!) A pénzügyminiszter ur programjába tartozik a gazdavédelmi akció további céltudatos, szerves lebonyolítása is.

A földművelésügyi miniszter az erdőtvényt készít elő és az irányított gazdálkodásról szóló törvényjavaslattal foglalkozik.

Dókus Ernő emlékezete

Irtá: Lehoczky Sándor.

Tudtuk, hogy az enyészet őt sem fogja megkímélni, de azt reméltük, hogy még évek hosszú során köztünk marad és segít nekünk az élet küzdelmeiben. Az isteni gondviselés másképp határozott. Már most el kellett vesztenünk Dókus Ernőt, ezt a kedves, régi típusu magyar öreg urat, egy végzetes baleset folytán, amely őt e hónap 17-én, Budapesten érte.

Kétségtelen, hogy senki sem pótolhatatlan; de vannak egyének, akik ha az élők sorából kidőlnek, tátongó űrt hagynak maguk után hosszú időre a közélet terén is. Dókus Ernő halála pótolhatatlannak látszó veszteséget jelent széles körben és mindazoknál, akik az elhunytal közelebbi társadalmi kapcsolatban voltak.

Kora fiatalágában kezdedt Dókus Ernő már érvényesülni. A jogi tanulmányai befejeztével rövidesen megszerezte az ügyvédi diplomát. Csak éppen hogy betöltötte a 21. életévét. Ez időben gróf Andrássy Gyula volt a miniszterelnök, aki a diplomás nagyműveltségű zempléni ifjút, aki már akkor a vármegyeje törvényhatóságának bizott-

sági tagja volt, fogalmazóvá nevezte ki maga mellé. De nem sokáig maradt a miniszterium kötelékében. Mert ahogy 24 éves korában megnősült, lemondott állásáról és szép feleségével Ragányi Ilonával Legényén a családi falusi birtokán telepedett meg. Itt élt 1—2 évig csendben, teljes visszavonultságban. Barátainak és főleg Molnár István főispánnak unszolására 1889 évben, mint Tisza Kálmán miniszterelnök híve, elvállalta az országgyűlési képviselőjelöltséget a sátoraljaujhelyi választókerületben. Ellenfele Viczmány Ödön vármegyei főjegyző volt, aki a gróf Apponyi Albert által alakított nemzeti párt programjával lépett fel. Rendkívül erős küzdelem után a mandátumot Dókus Ernő nyerte el és ezután még 5 cikluson volt országgyűlési képviselő, legutóljára Wekerle Sándor első miniszterelnöksége idejében. A felesége betegeskedése hosszabb időre megbénította a közéleti tevékenységét. A református egyház ügyeiben ennek dacára — egy pillanatra sem lankadt el, minek elismerésül 1908. évben a tiszáninneri Egyházkerület főgondnokává választották. Jelen voltam a beiktatási

ünnepélyén Miskolcon és remek szép székfoglaló beszédét büszkeséggel hallgattam végig a többi zempléniakkal.

Élete alkonyán a legnagyobb kitüntetés érte, amelyet a református egyházban valaki elérhet. Az elhunyt Degenfeld József után 1927 évben a magyar református egyetemes Konvent világi elnökévé választották meg. Ezzel még eddiginél is sokkal nagyobb teret nyert arra, hogy kiváló képességeit az egyház javára érvényesíthesse. És a ráháruló feladatoknak minden várakozást meghaladóan meg is felelt. Így érte el aztán a legmagasabb polgári kitüntetést is. Megkapta az I. osztályú érdemkeresztet a csillaggal.

Egyik kimagasló, emlékezetes tövékenysége volt 1931. évben a sárospataki főiskola centennáriumi ünnepének megrendezése. Tudvalevőleg ezen a szép egyházi ünnepélyen a Kormányzó Ur is megjelent, akit Dókus Ernő páratlanul szép beszéddel üdvözölt. Ez volt utolsó nagyobb közéleti szereplése. Mert 1932. év elején váratlanul lemondott az egyházkerületi főgondnoki és a Konvent világi elnöki tisztségéről is. Lemondása,

melyet gyönyörű levélben jelentett be, a Konventnél nagy megdöbbenést váltott ki. Rá akarták birni Ravasz László püspök és Teleki gróf egyházkerületi főgondnok kiküldöttek által, hogy a lemondását vonja vissza, de az ősz vezér férfi, utalással hanyatló erőire, melyekkel már nem szolgálhatja egyházát olyan hatékonyan, mint azt szeretné, rágaszkodott a lemondásához. Érdemeit az Egyetemes Konvent 1932. április 27-iki ülésében Balthazár Dezső püspök és dr. Balogh Jenő főgondnok méltatták. Dr. Balogh többek közt ezt mondotta: „Az utóbbi években, amikor Dókus Ernőre hárult az óriási munkateher, melyet ő fáradhatatlan munkabírással, mintaszerű kötelességérzettel és rendkívüli sikerrel viselt, mindnyájan bámultuk, mennyire megnőtt az ő egyénisége az újabb teher alatt. Valamennyien csodáltuk fényes tehetségét, sokoldalú és nagy műveltségét, itélőtehetségének éles voltát és mindenre kiterjedő tájékozottságát.

Ilyen volt Dókus Ernő, akit elvesztettünk és akivel Zemplén vármegye talajáról sarjadt, magasan ivelt, közbecsülésben és szeretetben eltöltött nemes élet záródott le. Nagy-Magyarországnak egy itt maradt ércalakja omlott össze. Büszkeséggel gyászolhatjuk őt.

A karté egyik elle hogy a k kájában e mult év fel s ha lyett seg kartell t Lehetete és ipari a mai k tagja ser nak s ne semmifé Bátorság hogy sze ha önző gálni.

— M utnak v lyombar hit van, szándék mat csa ha egys mind a köz sze politikai jegybe tet jötte azoknak lemét, rogatom de min hangzar ezen a vót hiro ez a há tül a s gyarab

Hosszúnni fel a k terelnő Ugyan gott fe összegből is, gen fe tésével zeti Eg osztály kiténő ezt lef A te János lalt fe nevébe terelnő a min ven* Azt magya vainál sithett megye János ván a bokna

23 kartellt feloszlatt a kormány

A kartell divatos jelszó ma. Az egyik ellenzéki vezér azt mondta, hogy a kartellek és bankok kalitkájában élek. A kormány az elmúlt évben 23 kartellt oszlatt fel s ha az illető ur kritika helyett segített volna, talán több kartellt tudtunk volna feloszlanni. Lehetetlen, hogy a mezőgazdasági és ipari áruk között megmaradjon a mai különbség. Nem vagyok tagja semmiféle részvénytársaságnak s nem vagyok a kartellekkel semmiféle anyagi vonatkozásban. Bátorság is van bennem ahhoz, hogy szembe helyezkedjem velük, ha önző érdekeket akarnak szolgálni.

A szervezett magyar életet jöttem hirdetni

— Magyar Testvérek! Nehéz utnak vagyok a vándora, tarso lyomban a magyar jövőbe vetett hit van, elhatározások, tervek és szándékok. Történelmi hivatásomat csak akkor tudom teljesíteni, ha egységes a nemzet s felismeri mind az egyén, mind pedig a köz szempontjából az igazi reálpolitikai célokat. E nagy célok jegyében a szervezett magyar életet jöttem hirdetni s feléleszteni azoknak a nagy magyaroknak szellemét, akik Zemplén szülöttei. Tárogatómon keserű magyar dalok, de mindig biztató magyar dalok hangzanak. Magyar érzés zeng ezen a tárogatón és a magyar jövőt hirdeti. Vezessen benneteket ez a hang az akadályokon keresztül a szebb, boldogabb, mert magyarabb, magyar jövő felé.

Zemplénvármegye lelkesedése

Hosszantartó, lelkes éljenzés és szünni nem akaró taps hangzott fel a közönség soraiban a miniszterelnök beszédének befejezésekor. Ugyanilyen lelkesedés vihara zuggott fel a Városi Színház előtt összegyűlt több ezer főnyi tömegből is, amely a beszédet a térségen felállított hangszóró közvetítésével hallgatta. Ugyanis a Nemzeti Egység Pártjának propaganda osztálya gondoskodott arról, hogy kitűnő hangszóró berendezésével ezt lehetővé tegye.

A tetszés csillapultával Kertész János cigándi bíró, kispápa szólalt fel és a zempléni mezőgazdák nevében megköszönte a miniszterelnök látogatását és azt, hogy a miniszterelnök „új magyar nyelven” szólott hallgatóságához.

Azt hisszük, hogy a zempléni magyar föld képviselőjének szavainál senki jobban nem testésithette volna meg Zemplénvármegye óhaját, mint Kertész János cigándi községi bíró, mondván a következőket:

— Zempléni mezőknek, domboknak és hegyoldaloknak köszö-

netét Árpád apánk táborbászallásainak, Rákóczy földjének, Kosuthokat nevelő téreknek hozom a szavát, hogy az Isten áldja meg Kegyelmes Urunkat, amiért eljött közünk és szólott hozzánk új magyar nyelven a magyarok Istenének örömmüzenetével.

— Kegyelmes Urunk, Vezérünk! Engedelmet kérek néhány szóra azoknak az apró hajlékoknak nevében, melyekben ébren van és virraszt az ősi magyar nép, mely ezt a földet megülte és most várja, várja, hogy dereng-e már? Én is egy vagyok ezekből a házakból, kispápa vagyok. Ez a zempléni magyar föld úgy maradt ránk, hogy drága őseink véren megszerzték, aztán szembe álltak a sok veszedelemmel, tatárral, törökkel, csehekkel, némettel. Szembe a hegyek felől hőmpölygő árvizekkel, a föld mélyéből előtörő gyilkos lidércekkel, kórokkal. Fegyvert forgatott, várakat épített, várakat bontott, szántott, vetett, sokszor nem aratott, vitézkedett és bujdosott a zempléni magyar. Ha jobbágy volt együtt az urával, ha nemes volt hát a szolgálójával, de az ősi meggyőződést, hogy a magyar a magyarért magyar, soha fel nem adták, a vérző zempléni földet nekünk megtartották és a magyar örökélet hitét reánk hagyták.

Trianon hozta reánk a vámháborukat, az újabb pusztulást, testvéreink száműzését, nagy közterheinket. Ezeket tetézték az utolsó 5 esztendő sújtó csapásai, melyeken háromszor is vetettünk, de egyszer sem arattunk. Így kapta a zempléni föld azt a szakadékos halálos alámosást, melyből most ez a földindulás lett. Éppen azért vagyunk mély hálával Nagyméltóságod iránt, mert a legnagyobb kétségbeesés idején keresett fel bennünket, hogy hirdesse nekünk az új magyar evangéliumot. prófétálást, a magyar szenvedők számára, a feltámadásról a talpraállásról. Nem is jött üres kézzel, mert hozta számunkra a megfáradt és megterhelt gazdák védelmét. Mély hálával fogadjuk ezt a rendeletet, mely reménységgel tölt el, hogy Nagyméltóságod megment bennünket, mert szeret, mert küldetése van a cselekvésre.

A vezér eljött, reá figyelt ez az egész zempléni föld, ebből tudták meg, hogy lesz feltámadás, lesz Nagymagyarország, munka, kenyér, boldogság, mosolygó piros magyar arc. Mi tudjuk, hogy Isten a maga akaratát emberek által hajtja végre s azért adta nekünk Kegyelmes Urunkat vezérül, azért teszi áldottá minden lépését, mert már eljött az idők teljessége s ő meg akarja szabadítani szenvedő magyarját kint is, bent is, Dunántul is, meg itt Zemplénben is a Nagyméltóságod keze által, hogy a hegyeken, mezőkön, dombokon harsogják az új élet trombitái a magyar feltámadást.

Az ünnepi ebéd

A zászlóbontás után a Vigadó nagytermében háromszázteritékes banketten ünnepelték a Vezért és kíséretét.

Az ebéden dr. Kozma György főispán mondotta az első pohárköszöntőt a kormányzóra, majd Mailáth József gróf és utána dr. Domján Elek evangélikus főesperes mondott pohárköszöntőt a miniszterelnökre, aki válasza során többek között a következőket mondotta:

— Konzervatív politikus vagyok, de természetesen nem zárkózom el a haladástól, mert meggyőződésem, hogy a mozdulatlan halál jelentene. Ha jelképezni akarnám konzervatív politikámat, a falusi kuriát állítanám jelképül oda. A falusi kuriát, amely nem zárkózik el az élettől, elsősorban nem a magyar néptől, hanem patriarchális viszonyban van vele és lüktető életet jelent számára. Sajnos, az elmúlt időkben a kuriák, de különösen a kastélyok lakói közül sokan nem így cselekedtek és éppen ezért engedje meg a nemes gróf ur, hogy nyíltan és őszintén üdvözöljem őt. Azt tartom ugyanis, hogy amikor a nemzeti egységről van szó, a nagy nevek hordozóinak ott van helyük, ahol a konzervatív világnézet irányítson bennünket, az a konzervativizmus azonban, amely átvesz mindent, ami jó es mellőz mindent, ami rossz.

A magyar hitbizományokat nem azért adta az uralkodó, hogy azok élvezetében az utódok egy importált szocializmus jelszavait hirdessék olyan időben, amikor ennek a jelszónak hirdetése az ország rendjére veszélyt rejt magában. Ha a paraszttal és a kispáppal a kastély és a kuria lakója össze fog, akkor megbonthatatlan lesz a nemzet egysége.

A miniszterelnök ezután az elis-

Fejfájás

ASPIRIN
TABLETTAK

A valódiságért és jó-ságért a Bayer keresztszavától, mely minden csomagoláson és tablettán látható.

Gyógyszertárban kapható.

merés hangján emlékezett meg a délelőtti gyűlés kispápa szónokáról, megemlítve, hogy sok ilyen hazafias érzésű, nyílt szű gazdára van szüksége az országnak.

A politikai hivatás vállalása kevés örömet jelent. De örömm van abban, ha azt látom, mint itt, hogy az ősi magyar tradíciók vármegyéinek jelentős és kiváló tagjai részt vesznek a zászlóbontáson. Ösztönöm azt sugja, hogy meg is értették egymást. Ha ezzel az érzéssel mehetek el innen, boldogság számomra, hogy Zemplénvármegyébe eljöhettek.

Megújuló és szünni nem akaró ünneplés követte a miniszterelnök szavait. Jármy Béla dr városi elnök köszöntötte azután megragadó és magasszárnyalású beszédében Sztranyavszky Sándor országos elnököt, aki lelkes hangon beszédében választ az üdvözlésre. Még több pohárköszöntő hangzott el a köz-ebéden, amely fél 4 óra tájban ért véget.

A főispán lakásán

Ekkor a miniszterelnök szűkebb kíséretével dr. Kozma György főispánéknál tett látogatást, mely látogatás a vármegye egész közönségének szólt. A főispán lakásáról egyenesen az állomásra ment a Vezér és kísérete, ahol nagy és meleg ünneplés közben szállt vonatra.

Hivatásos színészeknek is becsületére vált volna az Ipartestületi Dalárda műkedvelőinek előadása

Hálás és kedves feladat az ipartestületi műkedvelők hétfői operett estjét tudósítani. A dalárda műkedvelői őszinte örömkre a kényes ujhelyi közönséget egyszer s mindenkorra megnyerték ügyüknek.

A tulzott szerényen megszabott belépti díjat a közönség nagyrésze nem szórakozást keresve váltotta meg, megvalljuk őszintén magunk is sok jóindulattal ültünk kritikusi székünkbe, a dalárda s tán még ezen is tul az iparosság iránti szívügyünknek tekintve a hétfői színházi estét. Annál nagyobb örömmel jelenthetjük, hogy a közönség kellemesen csalódva élvezte s

tapsolta végig a nagyszerű előadást.

A kitűnő együttesből elsősorban Kovács Kató primadonna nevét kell kiemelnünk. Gyönyörű hangja, ösztönös játéka a műkedvelői színvonalat erősen túlhaladja, Gondkiewicz Aranka kedves, tehetős, a nehéz szerepkörben jelesen vizsgázott. Csoma Ida és Sztraka Valéria nevét kell még a hölgyek közül feljegyeznünk. Simkó Andor személyében kitűnő hang, férfias megjelenésű bonvivánja van a társulatnak. Titkó Gyula, Masika Endre úgy nekünk, mint a közönségnek nagyon tetszett. Papp Sándor, Weinstein

Miklós, Varga István és Cziráki Antal semmiben sem maradtak el többi társaik mögött.

Jó operett-előadás jó karizmatizmus nélkül nincsen. A dalárdisták karizmatizmusával

viszont nyugodtan lehet operettet játszani és pedig elsőrangban.

Gondkievics Ferenc rendezési és Kracsón József karnagyi munkáját nem kell dicsérnünk.

Az ő működésük eredménye a pompás előadás.

Reméljük gyakran láthatjuk színpadon a dalárda működését. A táblás ház most már teljesen biztosítva van. Pézé.

Dókus Ernő halála

Szomorúan lengeti a januári hideg téli szél a fekete gyászlobogót az ősi vármegyeháza erkélyén. Nagy szomorúsága, nagy gyásza van a vármegyének. A zempléni föld egyik legnagyobb fia és büszkesége lépett ki az élők sorából egy borzalmas véletlen miatt.

A régi nagy Zemplén nagy embere volt Dókus Ernő, akinek egész élete valóságos megszemélyesítése volt a békebeli Magyarország becsületben és gondolkodásban integer, tetőtől-talpig százszázalékosan igaz úr és egész magyar ideáljának, aki úgy szerette vármegyéjét, mint csak azok a kevesek, akiknek mindenük az édes honi föld, amelyért élnek és ha kell — halnak.

De nemcsak a szomorú kis csonka Zempléni vármegye borult gyászba egyik legnagyobb fiának megrendítő eleste miatt, hanem az egész magyar református világ is, amelynek egyik leghatalmasabb alakja és ideálja, éveken keresztül szellemi vezére volt.

És mélységesen gyászolja mindenki, aki valaha is találkozott vele, mert nemcsak a legideálisabb értelemben vett úr, a legnemesebben érző hazafi volt, hanem mint a hétköznapi ember, mint családtag, mint barát és ismerős aranyos szívé, tiszta lelke egész ember volt, azok közül való, akiknek élete valóban csak fényt és derűt szór a mások életére, mert a krisztusi lélek sugárzik ki belőle.

Nyolcvankét éves korában, de erejének csaknem teljében érte utól Ernő Bátyánkat a modern élet kegyetlen sietésének gyilkos könyörtelensége, akkor, amidőn egy pillanatra elgondolkozott, talán a régi nagy Zemplén valami kedves emléke jutott eszébe és ezt a pillanatnyi elfeledkezést a mai sivar magyar mindennapról, azzal kellett megfizetnie, ami mindenkinek a legdrágább, de amit mindig szívesen adott volna cserébe a régi Nagy-Magyarorszáért és Nagy-Zemplénért, — az életével!

A végzetes este

Dókus Ernő szerdán délután résztvett a református teológiai akadémia Ráday-utcai épületében rendezett konferenciáján. Öt óra után ért véget a konferencia és Dókus Ernő innen gyalog indult a Kálvin-téren keresztül a Belváros felé. A Kecskeméti-utca torlatánál át akart menni az ucca egyik oldaláról a másik oldalra. Amikor lassu léptekkel megindult, a rendőr még szabadot jelzett, de az öreg ur nem vette észre, hogy a következő pillanatban már tilosra lendült a rendőr karja. Ugyanekkor indult el a megálló helyről egy 26-os jelzésű villamos, amelyet Bodó István villamosvezető vezetett. A kocsik ekkor körülbelül 15 lépésnyire lehetett Dókus Ernőtől. Az öregur ekkor ért a sínekre. A vezető azonnal cseppet és amikor látta, hogy az idős ur nem hallja a csengést, fékezett. A sikos sinen azonban a kocsik nem tudott megállni és így történt, hogy a villamos eleje elkapta az öregurat, kilendítette az uttest közepére, ahol eszméletlenül, vérző fejjel terült el.

Azonnal kihívták a mentőket, akik Dókus Ernőt a Rókus kórházba vitték. Itt megállapították, hogy koponyaalapi törés érte. A Pajor-szanatóriumban újra megvizsgálták az eszméletlen Dókus Ernőt. Megállapították, hogy súlyos koponyaalapi sérülést szenvedett, életbenmaradásához nincs remény.

Budapesten gyorsan híre terjedt Dókus Ernő tragikus szerencsétlenségének, az egyházi és társadalmi élet számos kitűnősége érdeklődött és jelent meg a szanatóriumban. Az elsők között volt Balogh Jenő, az Akadémia főtitkára, aki egyik legjobb barátja Dókus Ernőnek.

A súlyosan sérült öregur a szanatóriumban egy pillanatra sem tért magához. A szanatórium orvosai mindennel megpróbálkoztak, hogy életben tartsák Dókus Ernőt, de minden kísérlet hiabavalónak bizonyult. A Pajor-szanatóriumban anélkül, hogy egy pillanatra is visszanyerte volna eszméletét, negyedtizenegy óra tájban meghalt.

Dókus Ernő élete

A magyar református egyházi élet egyik kimagasló világi alakja távozott el Dókus Ernővel. A tiszán-

innyi református egyházkerület történetének eseményei az utolsó két évtizedben szorosan egybe voltak kapcsolva nagy főgondnokának személyével. Dókus Ernő 1852-ben született. Középiskolai és jogi tanulmányainak elvégzése után ügyvédi oklevelet nyert. 1870-től 1878-ig részt vett a miniszterelnökségen, részint a honvédelmi minisztériumban volt segédfogalmazó és 1878-ban miniszteri titkári címmel megvált az állami szolgálatból. Nagy utazásokat tett külföldön és mint a felsőzepléni egyházmegye tanácsbírája, főjegyzője, gondnoka és a sárospataki református főiskola igazgató-tanácsosa tevékeny részt vett a közügyekben. 1889-ben a sátoraljaujhelyi kerület beválasztotta a parlamentbe. Mint országgyűlési képviselő a szabadelvű párt híve volt annak bukásáig. A koalíció idején nem vállalt mandátumot és nem sokára teljesen visszavonult a politikai élettől. 1910-ben választotta meg főgondnokának a tiszáninnyi református egyházkerület. Dókus Ernő tagja volt a régi főrendiháznak. Közéleti érdemei elismerésül a kormányzó 1930-ban az I. oszt. magyar érdemkeresztrel tüntette ki. Dókus Ernő, mint a tiszáninnyi református egyházkerület főgondnoka, tagja volt a felsőzepléni és örökös tagja volt Zemplén vármegye törvényhatósági bizottságának.

Bolsevizmus, Hitlerizmus, vagy a magyar öncéluság?

Irta: **parnói Molnár Béla**, a Nemzeti Egység sátoraljaujhelyi választókerületi elnöke

„Kötelességünk az, hogy a rendet és a nyugalmat fenntartsuk és ne engedjük a nemzetet sem az egyik, sem a másik szélsőség felé eltéríteni.”

Gömbös Gyula
sátoraljaujhelyi beszédéből

Európában két szélsőséges irány áll ma egymással szemben.

Az egyik az internacionális szociáldemokrácia többé-kevésbé Oroszországból irányított bal-szárnya és az ennek ellenhatásaként keletkezett nemzeti szocialista irányzat.

Mindkettőnek van egy közös vonása s ez az, hogy eszméit for-

A gyászjelentés

A mély gyászba borult család a következő gyászjelentést adta ki: Alulírottak mélyen meghatva tudatják nagybátyjuk, rokonuk Nagyméltóságú csabacsüdi Dókus Ernő kamarás, a tiszáninnyi ref. egyházkerület tb. főgondnoka, a magyarországi ref. egyetemes Konvent és országos Zsinat v. világi elnöke, az országgyűlés Képviselőházának, Főrendiházának, Felsőházának v. tagja, Zemplén vármegye Tvh. Biz. örökös tagja, Sátoraljaujhely megyei város képviselőtestületi tagja, az I-ső osztályú polgári érdemrend tulajdonosának stb. élete 82-ik évében, a Mindenhatóba vetett rendületlen hittel és reménységgel Budapestben folyó évi január hó 17. napján bekövetkezett gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemet Budapestben a Kálvin-téri ref. templomban folyó hó 20. napján délután 3 órakor tartandó gyászszertartás után Sátoraljaujhelyre szállítjuk, ahol folyó hó 22-én délután 2 órakor a református templomban történő becsusztatás után a családi sírboltban helyezük el örök nyugalomra. Sátoraljaujhely, 1934. január 18. Bernátfalvi Bernáth Aladár nevével Alsómátyásházi Mattyasovszky Saroltával, Bernátfalvi Bernáth Borbála férjével dr. Sarvay Elekkel, János és György fiaikkal, Bernátfalvi Bernáth Gyula nevével Szemerei Szemere Máriaival, Elemér és István fiaival, Bernátfalvi Bernáth Béla nevével Welinszky Irénnel, Csabacsüdi Dókus Anna, István és Borbála férjével Nagy-lónyai és Vásárosnaményi Lónyay Ferencel és fiuk Ferenc. Nyugodjék békében, az Ur, a Haza és embertársai önzetlen szolgálatában megfáradt férfiu!

A vármegye nagy halottjának budapesti temetésén, szombat délután 3 órakor részt vesz Horthy Miklós kormányzó is. A Kálvin-téri templomnál a család nevében Bernáth Aladár alispán, a református egyház képviselőtestületében pedig Balogh Jenő, az Akadémia főtitkára fogadják a kormányzót

radalom útján akarja a nemzetek többségére reáoktrojálni, — megbontván a társadalom mai békés rendjét, eltörölve minden tradicionális intézményt, a maga képére és hasonlatosságára akarva átformálni a mai világrendet.

A társadalom forradalmasítása céljából kelt nyugtalanságot, zavart, hogy vezérei személyes érvényesülési vágyainak odadobja évtizedek építő munkáját, s a romokon építsen fel eddig ki nem próbált, hatásaiban ismeretlen, kiszámíthatatlan társadalmi rendszert.

A bolsevizmus a szabadság és testvériség jelszavainak csalárd fel-

használásával, tásával, a népességének, a bontásának, a vénytisztelet és mos eszközei elérni.

Ez az a melyet már 1918-ban, az lyett savanyu levessel töltö kosságának Ezt a széle Ez az irányz kel szétugras pusztító örök magyar róná jából minden

Mi magyar hamar meg

Lovagiass nemes gond

fogás, — a emberi tula

nyire kívána ságok az eg sak lehetnek

A nemzet é mily okból t

Ezek azo tált“ eszmé nem találtak

a mi nemze meg!

A németé agyveleje és ezetebbb

éveken küz sokkal.

Szocialis jobbát vált

ciák és le zásul egyi

a másik u

A sorozá kában, a l

a nemzetg kálizmus f

lette meg

A nagy f mely bizon nagy alko

a mai visz kedvező e

A kihan mus, ané

eredményt nem tartoz

száz zsidó szerü elhu gazdasági

A fokoz kovácsolta nek ismét

boru fant

A harco zat összet

Szovjettel latnak gaz

ciák élvez

Hogy n hitlerizmu kérdés.

Bármer nekünk ujjáéledés

tendő is mely en

használásával, a tekintélyek lerontásával, a nép bizalmának, valláshosszágának, a családi élet megbontásának, az erkölcsök és törvénytisztlet elpusztításának alattomos eszközeivel próbálta célját elérni.

Ez az a „gerstli demokrácia”, melyet már átéltünk egyszer 1918-ban, az ígért pecsenyék helyett savanyu káposztával és gerstli levestel töltötte meg Budapest lakosságának éhezé gyomrát.

Ezt a szélsőséget jól ismerjük! Ez az irányzat hangzatos ígéretekkel szétugrasztotta hadseregünket, pusztító órkánként végigzúdult a magyar rónán és ellenségeink utjából minden akadályt elhárított.

Mi magyarok könnyen felejtünk, hamar megbocsájtok.

Lovagiasság, férfias nyíltság, nemes gondolkodás, liberális fel fogás, — a régmúlt idők szép emberi tulajdonságai, — amennyire kívánatosak ezek a tulajdonságok az egyednél, annyira károsak lehetnek a nemzet egyeteménél! A nemzet érdekeinek feladása bármily okból történjék is, hazaárulás!

Ezek azok a „nyugatról importált” eszmék, melyek a nyugaton nem találtak elismerésre és csak a mi nemzeti létünk sirját ásták meg!

A németek lassabban működő agyveleje és szisztematikusabb, rendezettebb gondolkodása hosszú éveken küzdött ezekkel a feifogásokkal.

Szocialista kormányuk békés jobbát váltig nyújtogatta a franciák és lengyelek felé s viszonzásul egyik arcüritést kapta a másik után.

A sorozatos balsikerek a politikában, a liberális irányzat csődje a nemzetgazdaság terén, új radikalizmus forradalmi hangulatát érlelte meg a német népben.

A nagy forradalmi nemzeti érzés, mely bizonyos körülmények közti nagy alkotásokra képes lehetne, a mai viszonyok közt nem hozott kedvező eredményeket.

A kihangsúlyozott antiszemitizmus, anélkül, hogy számottevő eredményt ért volna el, — mert nem tartom eredménynek néhány száz zsidó német állampolgár kényszerű elhurcolkodását, — tetemes gazdasági károkat okozott.

A fokozott nacionalizmus összekovácsolta a nagyantantot, melynek ismét felidézte egy német háboru fantomját.

A harcos belsevistaellenes irányzat összehozta Franciaországot a Szovjettel s most ennek a kapcsolatnak gazdasági előnyeit a franciák élvezik.

Hogy mit fog eredményezni a hitlerizmus a jövőben, még nagy kérdés.

Bármennyire szimpatikus is lehet nekünk a német nemzeti érzés ujjáéledése s bármennyire követeendő is ez a nagy erőfeszítés, mely ennek nyomán megindult,

nagy hiba volna részünkről annak forradalmi megnyilvánulásait bel és külpolitikai téren követnünk.

A német hitlerizmus sohasem jött volna uralomra Hugenbergék pénzügyi támogatása nélkül.

A bolsevizmus kártételeitől való félelem, a nemzetköziség időszertlen, politikailag eredménytelen, gazdaságilag káros ideái kényszerítették a nagyipart, hogy oly irányzatot támogasson, melynek állam-szocializmusra hajló irányzata nem áll messze a bolsevistákétól.

S az eredmény? Egyelőre rombolás. Az építésnek ezután kellene jönni?

S most kérdezem én, mi szükségünk van ezeknek a szélsőséges irányzatoknak az importjára?

HIREK

— **Halálozások.** Két szomorú haláleset történt egymásután. Vasárnap temették el *Faix Viktorné* sz. Vass Ilona, kedden pedig *özv. Ilosvay Zsigmondné* sz. Hricó Anna uriaszonyokat, akik tisztelt és közbecsülésben állott tagjai voltak az ujhelyi életnek. Az elhunytakat nagy részvét mellett kísérték utolsó utjukra.

— **Uj körjegyző Hercegekuton.** Gróf Hoyos Viktor dr. sárospataki járási főszolgabíró Csuhá József hercegekuti helyettes körjegyzőt a helyettesítés alól felmentette s helyébe egyidejűleg ugyancsak helyettesi minőségben Dudinszky György ricsei körjegyzőt kinevezte.

— **A vármegye új fegyelmi választmánya.** Legutóbbi lapszámunkban közöltük a közigazgatási bizottság újból megalakított albizottságainak névsorát. Pótlólag közöljük a fegyelmi választmány új tagjainak névsorát. A törvényhatósági bizottság részéről rendes tagok: *báró Waldbott Frigyes, Lehoczky Sándor*, póttag *Szirmay Sándor* (Tállya), — hivatalból tagok *Glósz Lajos* kir. pénzügyigazgató, *Petreczky Jenő* kir. tanfelügyelő, póttag *Bertl Ferenc* gazdasági felügyelő.

— **Szakaszmérnöki megbízatás.** A Máv miskolci üzletigazgatóságától a sátoraljaujhelyi Máv osztálymérnökségnél működő *Weiler Ferenc* okl. mérnök a Taktaszada—Sátoraljaujhely, *Jávori Ferenc* okl. mérnök pedig a Felsőszolca—Taktaszada, valamint a Szerencs—Hidasnémeti vonalrészek szakaszmérnöki teendőinek önálló ellátására kaptak megbízatást.

— **A megyebálra kibocsátották a meghívókat.** A hatalmas rendezői gárda fáradhatatlanul munkálkodik *Mattyasovszky Kálmán* vm. főjegyző vezetésével a február 10-én megtartandó nagy bál sikerének előkészítésén.

A bolsevizmus ellen be vagyunk oltva. Éber figyelemmel kell ellentállnunk a nemzetköziség romboló hatásának, mert csak hazafiságunk, józan nacionalizmusunk, tiszta erkölcsű, egészséges életfelfogásunk, munkaszeretetünk fogja visszaadhatni nemzeti nagyságunkat.

Ez ellen a szélső baloldal ellen a szélső jobbot kijátszani annyit jelentene, mint csöbörből vederbe esni.

Rombolást csak építő munkával lehet megakadályozni, — s ennek biztos alapja a józan konzervatívizmus, a *Gömbös Gyula konzervatívizmusa, kinek nem minden rossz mit őseink ránk hagytak, s nem minden jó, mit nyugaton kitaláltak.*

— **Elfoglalta hivatalát az új sárospataki körorvos.** Mint ismeretes, a múlt év december 30-án megtartott orvosválasztáson a megüresedett körorvosi állást dr. Idrányi László nyerte el. Az új körorvos megválasztása január 14-én jogerőssé vált s dr. Idrányi már 15-én elfoglalta hivatalát.

— **Orvosi hír.** Dr. Blázy Tibor volt fogászati klinikai orvos fogorvosi rendelőjét Kazinczy-utca 3. sz. alatt (Dubay ház) megnyitotta. Rendel: d. e. 11 órától d. u. 6 óráig.

— **Uj zempléni jegyző-jelöltek.** A nyiregyházi községi közigazgatási (jegyzői) másfél éves tanfolyam lehallgatása után most folytak le a képesítő vizsgák. Zemplénavar-megyéből a következő tanfolyamhallgatók tették le sikeresen a vizsgát és szerezték meg a jegyzői oklevelet: *Andrássy Béla* Tolcsva, *Hámos László* Szerencs, *Juhász Béla* Tolcsva, *Nagy Elemér* Bodrogkisfalud, *Mezey Béla* Zemplénavar, *Potoczky Andor* Girincs és *Szentandrásy László* Sátoraljaujhely.

— **Az új év első anyakönyvi adatai.** Az ujesztendő első napján *Deutsch Jenő* és neje: *Kellner Gizellának* leánya *Szidónia* látott napvilágot. Ő lesz a legelső az 1934-es évfolyamu sátoraljaujhelyi leányok között. Házasságot ujesztendő első napjaiban nem kötöttek. Az első pár 10-én járult a nagy esküvőre, név szerint: *Hódosi Sándor* hentes és mézárós segéd és *Pusztai Jolán* helybeli lakosok. — Legelső halotti *Semrák Mihály* 90 éves m. kir. ny. posta altiszt volt, aki ugyan az ujesztendő első napját még megérte, azonban január 2-án csendesen elhunyt.

— **Baromfitolvaj pendlített a városban.** Kedden éjjel a Tompa utca 18. szám alól 3 tyukot, csütörtökön a hajnali órákban Schön Imre Jókai-utcai lakásának udvarából 2 libát loptak el. A tolvaj ismeretlen. Nyomozás folyik.

PALMA OKMA
tartószálp
nem ázik át,
tartóssága csodával határos

Az én talpam Okmatalp
Kevés pénzért soká tart

A mese tenger

A tenger zúg; — halk szaggatott morajjal
Verik a partot tajtékos habok...
Nyög, sir a mélység elhaló sóhajjal,
S a magasban sok-sok csillag ragyog.

A tenger zúg; — mint ezer ezüst hárfá
Zenél a múlt, a jövő, a jelen, —
És mintha já szi szellő szárnyán szállna
Uszik gályám a zúgó tengeren

Regél, mesél a puszták éjszakája, —
Regél a hegy, a völgy, síkság, berek,
A tűz, a víz, a hűs ligetek árnya, —
Ám nem értik meg azt az emberek.

Mesél a magány... színes, szép meséket.
Temetett multról... vágyott szentjövőről,
Melyeket lassan elénk tár az élet...
Mesél a sok, sok reánk dobott köről.

Mesevilág... s az élet piszka rongya
Aranyt, ezüstöt... mindent eltakar,
S marad a létünkgyász, könnye, gondja.
A lélek gyilkos rög... száradt avar.

Mit sorsunk tett a koldus tarisznyába,
Mely valunkon csüng át egy életen —
Lassan eloszlik... mint a szívünk álma.
Elvész a fény a ragyogó szemem.

A tenger zúg... mint ezer ezüst hárfá,
Zenél a múlt, a jövő, a jelen, —
Engem meg hurcol magával a gálya
Mélységek felett a nagy tengeren.

Magam vagyok... és maga van a lelke...
Nekem regél a tenger... csak nekem...
Más meg nem érti őt... és nem ért engem...
A mese tenger; — az én tengerem.

Biringer Gyula

— **Junius 30-ig igényelhetők a tatarozási kölcsönök.** Az 1934. évben tervbe vett tatarozási munkálatokra igényelhető kölcsön feltételeit és kérvényezési módját hirdetményben tette közzé a kereskedelemügyi kormány. A hirdetmény megemlíti, hogy a tatarozási hitelkeretet az eddigi hatmillió pengőről tizenötmillió pengőre emelték fel. A hiteligénylési kérelmeket legkésőbb junius 30-áig kell a hitelnyújtásban résztvevő pénzüzeteknél beszerezhető hiteligénylési lapon előterjeszteni. A budapesti és környéki igénylők a Lakásépítési Állandó Bizottságnál (Budapest II. kerület, Főutca 1.), a vidéki igénylők pedig az illetékes államépítészeti hivatalnál terjesztik elő kérelmüket.

Sátoraljaujhely az országos érdeklődés központjában

Lapszemelvények a zemplénvármegyei ünnepélyes zászlóbontásról

Az elmúlt vasárnapon Sátoraljaujhely felé irányult az egész ország figyelme. Sátoraljaujhely városa olyan jelentőségre tett szert ezen a napon, mint talán még soha, hiszen nem kevesebb történet igénytelen falai között, mint az, hogy Magyarország felelős miniszterelnöke ezt a szomorú, megcsonkított várost érdemesítette arra, hogy innen adja meg az 1934. év programját. De nemcsak ez a tény volt igen nagy dicsősége Ujhelynek, mely eddig meglehetősen mostoha gyermeke volt az országos mozgalmaknak. Hanem egyúttal az is, hogy éppen az a miniszterelnök szólalt meg falai között, aki a magyar életnek egy olyan nagyszabású új mozgalmát hívta életre, melynek sorsdöntő fontossága lesz a közeli években.

Az sem véletlen, hogy a nemzeti egység vezére éppen ezt a fájdalmas várost választotta ki arra, hogy innen nyilatkozzon meg a világ minden része felé. Sőt ez a tény messzire világító szimbólum. Nincs még Magyarországnak olyan szomorú, Trianon által sújtott városa, mint Ujhely. Gömbös Gyula miniszterelnök, a nemzeti egység Vezére éppen ezt a helyet választotta kormányprogramjának kinyilatkoztatására, ahonnan, mint a magyar bajok és szomorúságok legfájdalmasabb helyéről kiáltotta világgá a szebb magyar jövő ígéretes célkitűzéseit.

Soha Sátoraljaujhely városa nem volt ilyen jelentőségű országos, sőt Európára szóló esemény központja.

Az országnak mindenféle hírlapja és sajtóterméke hasábkon keresztül foglalkozott a sátoraljaujhelyi vasárnapi eseményekkel. Helyszűke miatt csak néhány szemelvényt közlünk a vonatkozó méltatásokból.

Függetlenség

— A program, amelyet a magyar miniszterelnök Sátoraljaujhelyen adott, önmagáért beszél. Alig volt még példa rá, hogy a kormányzat feje az esztendő első hónapjában ennyire őszintén és ennyire részletesen tájékoztassa a közvéleményt egy egész esztendő kormányzati programjáról. Ez a konstruktív és építő őszinteség volt az, amely a program gazdasága és életrevalósága mellett Zemplénvármegye közönségét elsősorban megragadta s amelynek hatása országszerte jelentkezni fog.

Pesti Hirlap

— „Akik rendbontást szeretné-

nek, tudják meg, hogy rájuk ítők „! — mondotta Gömbös Gyula Sátoraljaujhelyben katonás határozottsággal. Nagyon helyesen! Ebben a tekintetben a magyar kormány feje nem lehet elég katonás és határozott. Semmi szükségünk arra, hogy a külföldi politikai káoszt a mi határainkon is átplántálják. Itt kapcsoljuk be fejtegetéseinkbe a miniszterelnök beszédének azt a részét, amelyben újra keményen és eltökélten kormányprogramnak vallotta a revízió követelését. — A mi számunkra megbecsülhetetlen előnyt jelent az, hogy amíg a szomszédos országokban nyílt és rejtett diktatúrák önkényeskednek, Magyarországon továbbtart a törvények jogfolytonossága.

Magyar Hirlap

— Nyíltak, egyenesek és — ahol kellett, kemények voltak a sátoraljaujhelyi beszéd szavai. Olyanok, amilyeneket megkövetel a körülöttünk nem egy irányban felszabadult káosz továbbterjedésének veszélye. Mert amikor a miniszterelnök felsorolta, milyen aktív tetteket mutathat fel idáig kormányzása: elhallgatott egy döntően fontos aktívumot. Azt, hogy a káosz megállt Magyarországnak kapui előtt és nem lépte át a magyar küszöböt. Ez nagy eredmény, komoly érdem.

Budapesti Hirlap

— A sátoraljaujhelyi zászlóbontás nagyszerű volt. A városi színházban, a színház előtt ezrek és ezrek hallgatták Gömbös Gyula szavait, amelyeket a színház előtt felállított hangszórók messze elvittek, talán túl a Ronyván is, az elszakított magyarokhoz. Az ünneplő közönségben a lelkesedés lángja magasra lobogott, s ahol évtizedek óta nem járt magyar miniszterelnök, most ott boldogság és büszkeség remegtette meg az embereket.

8 Órai Ujság

— Kossuth Lajos megyéjében hirdette vasárnap a magyar hit és

bizakodás ígét Gömbös Gyula miniszterelnök a belső átélésének azzal a szuggesztív kifejezésével, amelynek varázsa mindig oly ellenállhatatlanul hat hallgatóságára. De a sátoraljaujhelyi nagy beszéd nemcsak szónoki lendületének erejével ragad meg, hanem konkrétumainak bőségével is. Ennek a beszédnek tulnyomó része tények, kormányintézkedések, folyamatban lévő és a közeljövőben megvalósításra kerülő reformok bejelentéséből állott s lehetetlen, hogy ebben az országban akadjon jószándéku ember, aki megtagadná támogatását és aktív részvételét e nagyszabású építőmunkától.

— **Ismeretterjesztő előadások Tállyán.** A tállyai ipartestületben Poppe Béla ev. igazgató tanító, iparhatósági biztos irányítása mellett sorozatos ismeretterjesztő előadásokat tartanak. Január 7-én dr. Irsa László orvos az ipari betegségekről tartott nagyérdekesű szép szakelőadást, amely után Fecske György szavalt. Vasárnap, január 14-én Poppe Béla iparhatósági biztos „Hogyan alakultak ki a céhek” címen ismertette a céhek fejlődését. Mindkét alkalommal zsufolásig megtelt az ipartestület helyisége érdeklődőkkel, akik hálásan megtapsolták a kitűnő előadásokat. Január 21-én Vongrey Gusztáv községi főjegyző tart előadást, amely alkalommal a szépen fejlődő iparos dalárda is közreműködik.

— **Elitelték Pólyai Lajos kabáttolvaját.** Megirta a Zemplén, hogy az elmúlt hét folyamán Pólyai Lajos Andrassy utcai lakásának előszobájából ismeretlen tolvaj egy kabátot ellopott, továbbá, hogy a kabát az eset megtörténte után az orgazdával együtt megkerült. A rendőrség az orgazdától kapott személyleírás alapján a tolvaj kézrekerítésére a nyomozást elrendelte s ennek eredményeképpen a sárospataki csendőrségnek sikerült is azt özv. Balog Imréné többszörösen büntetett cigányasszony személyében elfogni. Lopás büntetése miatt csütörtökön került Balogné dr. Lakatos Dezső törvényszéki büntető egyesbíró elé, aki Balognét mint visszaeső bűnöst 3 hónapi fegyházra, a kabátot 1 P-ért megvevő Fátyol Lajosné orgazdaság miatt 10 pengő pénzbüntetésre ítélte.

Ujhely nagy napja

Sátoraljaujhely szomorú határállomása Csonkamagyarországnak valamikor forgalmas csomópontja volt, lüktető, eleven élet jellemezte s ma különösen és elsősorban magán viseli a trianoni határállomások jellegzetes csendes képét. Ilyen körülmények is közrejátszottak abban, hogy Gömbös Gyula megjelenése különös eseménye lett ennek a vidéknek. Elmenni az ország határállomásába s ott mérleget készíteni az elmúlt esztendő politikai és gazdasági tényeiről, majd programot adni a folyó esztendő közléte számára, már magában véve is komoly figyelmet keltő jelenség.

Külpolitikailag elfoglalt álláspontunk nem fog változni. Tehát változatlanul előtérben tartjuk a revízió gondolatát és ha elkövetkezik az a pillanat, amikor meghívunk bennünket nemzetközi tárgyalásokra, nem késlekedünk megmondani, hogy mit értünk revízió alatt, de addig politikai hibát látna a miniszterelnök abban, hogy ha eleve leszögezné álláspontját, mert ez a pisztoly időelőtti eldurantása volna. Felelős férfi, akinek ilyen nagyfontosságú kérdésben minden szavára vigyázni kell, egyebet nem is mondhatott.

Amikor a miniszterelnök ötnegyedével ezélt átvette az ország ügyeinek vezetését, ugynevezett rögtön megvalósítandó programot is tűzött maga elé. Érthető önérettel állíthatta Sátoraljaujhelyben a miniszterelnök, hogy ez a program minden intrika, lebecsülés és gáncsvetés ellenére is, ugyszólván százszázaléki megvalósult.

Az 1934-ik esztendő még mindig a rögös és kátyukkal telített magyar országot képét mutatja. Lépésről-lépésre, kitartással, és nem kishitűen halad a kormányzat a cél felé; alkotja egymásután reformjait, amelyek nem a kormányzás könnyebbé tételét, hanem a nemzet érdekeit szolgálják.

Az új életforrások után sóvárgó magyar közgazdasági élet megújuló reménnyel kiáltja a kormány elé; így, tovább és akkor nem kell félnünk, hogy elveszünk!

Igy, tovább, belpolitikai vonalon is, konzerválni értékeit, lehetőséget adni a tehetség kibontakozásának, biztosítani a rendet, a nyugalmat és a munka zavartalan haladását a közélet, a társadalom és gazdasági élet minden vonalán és akkor, ez a megpezdült magyar erő áldásosan ki fogja bontani életforrásait mindnyájunk számára osztály, foglalkozási ág, vallásfelekezet és faji megkülönböztetés nélkül.

A sátoraljaujhelyi program szerkesztésére a Gömbös-kormány működésének, ötnegyedéves keserves erőmegfeszítésekre támaszkodik és megcsillantja előttünk a boldogabb magyar jövő reménysugarait.

Zempléniak Budapesten a
METROPOLBA
szállnak. Rákóczi-ut 58.

150 kényelmes szoba hideg-meleg folyóvízzel, telefonnal, rádióval, elektromos fényjelzésekkel.

Patináshírű kiváló konyha. Cigányzene. Virágokert.

Szoba P 4-től.

Penzió P 9-től.

A jobbula

Sulyos belüli MÁV vezetőjét tálymérnök 14-én vasárnap Gyula mi tálatására si kilépve, a szerencsétlenségét hogy esés csuklója f

Még

Borza

Január 1. gyilkosság állomáson.

Egy ismeretlen rogzersztó viddel az ut miniszterel az állomás

A leány megkérdez

vonat. An Ujhely fel

felé eső c tált tovább

vonat köz közé men

hiszen bá egyesek zött. Ami méterre v

ugrott. A taszította szolta ma

mélyzete, sok azon sok közö tolcsvai c

Muk

I

v

A kirá hozta ez az inas

hogy kés és hozzo

premsapl — Az

A cárnak üdvözléte emberül

Megirt a titkos egy csor

— Itt költőpén toán kép

varba, h lesz szó

Azutár szobába

— Vá jó puská nagyon

távcsöve lyikkel t löni, no sörétes

A bu

A jobbulás útján van Fekete Sándor osztálymérnök

Súlyos baleset érte a helybeli MÁV osztálymérnökség vezetőjét *Fekete Sándor* osztálymérnököt, aki folyó hó 14-én vasárnap délelőtt *Gömbös Gyula* miniszterelnök fogadtatására sietett. Lakása ajtaján kilépve, a sikos lépcsőn olyan szerencsétlenül csuszott el, hogy esés közben a jobbkez csuklója felett két helyen is

csonttörést szenvedett. A súlyosan sérült mérnököt lakásán ápolják. Értesülésünk szerint állapota örvendetesen javul. Mivel azonban a teljes felépülése így is 4-5 hetet vesz igénybe, azért az osztálymérnökség ideiglenes vezetését helyettese, *Weiler Ferenc* okl. mérnök vette át.

Még mindig nem tudják, hogy ki a rejtélyes bodrogkereszturi öngyilkos leány

Borzalmas öngyilkosság a bodrogkereszturi állomáson

Január 14-én megdöbbentő öngyilkosság történt Bodrogkeresztur állomáson.

Egy ismeretlen leány sétált Bodrogkereszturon a sinek között, röviddel azután, hogy *Gömbös Gyula* miniszterelnök vonata átrobogott az állomáson.

A leány a vonat érkezése előtt megkérdezte, hogy honnét jön a vonat. Amikor megtudta, hogy Ujhely felől, az állomásnak Ujhely felé eső oldalára ment és ott sétált tovább. Amikor látta, hogy a vonat közeledik, a 2. és 3. sínpar közé ment. Nem tűnt fel senkinek, hiszen bármikor megtörténik, hogy egyesek így sétálnak a sinek között. Amikor a vonat körülbelül 4 méterre volt tőle, a sinek közé ugrott. A gép pillanatok alatt eltaszította és több méteren vonszolta maga alatt. Az állomás személyzete, a csendőrség és az utasok azonnal odasiettek és az utasok között levő *Klein Arnold dr* tolcsvai orvos első segélyben ré-

szesítette a szerencsétlen életunt leányt.

A szerencsétlenül járt leánynál semmiféle iratot, amelyből személyazonosságát meg lehetett volna állapítani, nem találtak, így kiléte még nem ismeretes. A nyomozást megindították, hogy a személyazonosság megállapítható legyen. A nyomozás folyik.

Lapunk zártáig a nyomozó hatóságok nem tudták megállapítani a szerencsétlen sorsu leány kilétét. Így a borzalmas eset az utóbbi évek legrejtélyesebb eseménye maradt.

— **A Sátoraljai helyi Egységes Hegyközség** értesíti t. tagjait, hogy a folyó évi január hó 19-ére hirdetett közgyűlés — mert határozatképes nem volt — nem tartatott meg. Az újabb közgyűlés a f. évi január hó 26-án fog megtartani.

Muki bácsi kalandjai

Írta: Pólyai Lajos

Vadászaton a cárnál

A királyt egészen jó hangulatba hozta ez a gondolat. Csengtetett az inasnak és megparancsolta, hogy készítsen bőséges utavalót és hozzon fel bundát, lábszákot, prémsapkát, azután hozzám fordult:

— Azonnal indulnod kell, Muki. A cárnak elviszed a leveletem és üdvözlételem és bizom benne, hogy emberül helyt állasz értem!

Megírta a levelet, azután benyúlt a titkos fiókjába és elibém tett egy csomó bankót.

— Itt van Mukikám, egy kis költőpénz. Azt akarom, hogy méltóan képviselhesd és ne jöj zavarba, ha esetleg egy kis ferbliről lesz szó.

Azután átvezetett a szomszéd szobába, ahol a fegyverei állottak.

— Válasz magadnak egy pár jó puskát. Ezt a százlövetű golyóst nagyon ajánlhatom. Meg ezt a távcőves zergésző puskát amelyikkel tíz kilométerre pontot lehet lőni, no, meg ez a negyven lövetű sörétes se kutya!

A bucsuzásnál elérzékenyült a

király.

— Hát Isten áldjon meg fiam. Azután ne maradj tovább, mint ahogy muszály, mert igen foglak addig is nélkülözni. Mit is fogok én csinálni addig, amíg nem leszel itthon, — sóhajtott fel a sugófüggöny felé pillantva.

— Talán jelents addig beteget, Felség, — mondtam neki halkán.

— Ejnye, látod ez jó gondolat. Hát csak menj és siess vissza!

Nem akarok untatni titeket utazásom leírásával, hát mindjárt rátérek a vadászatra. A cár nagyon szívesen fogadott és elrendelte, hogy azonnal kezdjék meg a hajtást. Barátaim, azt az álmétkodást láttátok volna, ami az én lövéseimre elfogta a muszkákat! Amikor 5-6 kilométerről adtam a blattlövésüket a szarvasoknak és dámvadoknak. Amikor a hirtelen nekem támadó három jegesmedvét csak úgy játszva szurtam le vadászkeszeggel, még a pipát sem véve ki a számból. Pedig ezzel nemcsak a magam, de a cár életét is megmentettem. Amikor egyetlen körben 99 farkast és medvét lőttem a százlövetű puskámmal és

A szenvedély rabjai . . .

Menyi „trafikot“ füstölt el Sátoraljai helyi a múlt év folyamán. — Nagymértékben csökkent a fogyasztás.

A helybeli dohánygyáruda vezetőségétől beszerzett adatok alapján Sátoraljai helyi város közönsége az elmúlt évben dohányfüstre 364.250 pengőt áldozott. Ebből az összegből a Nikotexre 6.516 pengő, a Különlegességekre 17.083 pengő, a többi pedig az általános dohány, cigaretta és szivarneműekre esett.

A cigaretták közül a legkeresettebb volt és a fogyasztás terén a legelőkelőbb helyet vívta ki a maga részére a *Levente*. Ezt mi sem bizonyítja jobban mint az a tény, hogy a *Leventéből* hetenkint 60 ezer darabot füstölnek el az emberek. A másik megállapítás pedig az, hogy nagy százalékban előkelő urak is szívják, tehát elő-

— **Senkit sem terhel a felelőség a Gutfreund divatruházban történt tüzért.** Jelentettük, hogy az elmúlt héten belső tűz pusztított a Horthy Miklós-tér 28. sz. alatt levő és Gutfreund Katalin tulajdonát képező női kalaperkedésben. A A lefolytatott rendőri nyomozás megállapítása szerint a tűz véletlenségből keletkezett és azért felelőség senkit sem terhel.

— **Városi mozi.** Január 23-án és 25-én, kedden és szerdán este 6 és 1/4 órakor „Énekek éneke“ (Marlene Dietrich.)

Január 25-én csütörtökön este 6 és 1/4 órakor „Fehér keztyűs hölgy“.

Január 27-én szombaton este 6 és 1/4, 28-án vasárnap délután 4, este 6 és 1/4 órakor „Alagut“.

a századik golyóval egy véletlenül a körbe tévedt tigris marasztaltam tüzben!

A cár bámulata egyre fokozódott és mikor lefújták a vadászatot, sokáig szorongatta a kezemet.

— Te, bátyuska, mondok énneked valamit. Maradj te itt nálam, megteszlek udvari fővadászmesterré és adok neked egy pár kormányzóságot, hogy legyen mit a tejbe aprítani.

Természetesen hálás köszönettel visszautasítottam a szédítő ajánlatot, de a cár a vadászat utáni lakomán sem hagyott békében. Pláne, amikor egy kissé már bevettünk a cári vodkából és eldaloltam neki egypár magyar nótát!

— Nem engedlek el, testvércém, semmiképpen nem engedlek el! Ha kevés neked a fővadászmesterség, megteszlek hercegnek, kapsz 2-3 hercegi uradalmat és ha még ez sem elég, hát hozzád adom a legkisebb lányomat is, de mindenképpen itt kell maradnod.

— Nem tehetem, Atyuskám, igazán nem tehetem, akármilyen csábító is az ígéreteid. Mert nézd csak, Felséges uram, engem csak

kelő cigarettává rukkolt elő. Utána következik a május óta forgalomba levő Extra, amely csaknem teljesen lepipálta a Mirjam népszerűségét.

A régi jó és boldog idők közkedvelt cigarettája a Király, teljesen halálra van ítélve. Hetenkint alig füstölnek el belőle 1000 darabot. A pipadohányok fogyasztása terén az 1932-es évhez viszonyítva lényeges változás nem mutatkozik. Szivarok közül a legnagyobb közkedveltségnek a Kuba és a Faintos örvendett. A Nikotex közül a Levente és a Faintos volt a legkeresettebb.

A különlegességek fogyasztása terén is visszaesés mutatkozik, ezek ma már csak luxus számba mennek.

Az 1933. évi dohányfogyasztást összehasonlítva az előző évvel, megállapítottuk, hogy a fogyasztás terén 60 százalék csökkenés állott elő.

— **Elítélték Herszenyi László ny. tábornok betörőjét.** A közel multban betörték *Herszenyi László* ny. tábornok sárospataki lakos megyeri villájába és onnét nagyobb értékű ruhásműveket és értéktárgyakat vittek el. A sárospataki csendőrség a tettest rövid nyomozás után *Domonics Tóth István* sárospataki napszámos személyében elfogta, aki kihallgatása alkalmával beismerte, hogy ő fosztotta ki a sárospataki m. kir. csemetekert munkaslakását is és onnét szerszámokat vitt el. Csütörtökön délelőtt hozott ez ügyben ítéletet a királyi törvényszék: *dr Lakatos Dezső* törvényszéki bíró, aki *Domonicsot* lopás bűntette miatt 4 hónapi, orgazdaság miatt anyját 3 heti, öccsét pedig 15 napi fogházbüntetésre ítélte.

egy pár napra engedett el a gazdám és holnap már indulnom kell vissza.

— Ugyan ne izélj már, Mukilovics Muki, majd elintézem én a gazdádval a dolgot! Hiszen csak tud magának kinevezni egy másik szárnysegédet helyetted.

Hát látjátok, barátaim, ha én nem lettem volna olyan hűséges ember, amilyen voltam, hát most orosz herceg, vagy nagyherceg, vagy valami ilyes volnék. De én hű maradtam és nem engedtem az unszolásnak és végre is teljes határozottsággal így szóltam a cárhoz:

— Ne haragudj Atyuskám, de szó sem lehet erről a dologról. Mert ugyan mit csinálna ott az a jó öregúr nélkülem!

— Erre aztán a cár sem tudott már mit mondani és nagy búsan utamra engedett. Természetesen bepakkoltatta nekem az összes prémeket, trófeákat és egypár kiló aranyat is emlékül . . .

Muki bácsi kihörpöntette mardék borocskáját és hazament. A Tizek Asztaltársasága leforrázva, meghökkenve bámult a nagy férfiu után.

Az elfelejtett ujhelyi hősi emlékmű tövében

Írta: Tátray László

(Folytatás.)

Emlékezem egy esetre, a falu nevére nem, amikor egy visszavonulás utáni hevenyészett állásban órák hosszat készenlétben állottunk egy szokatlan zaj és lármá következtében és járőreink megállapították, hogy egy falu kialakított és tábori csendőrség által erőszakkal elhajtott lakosságának és állatainak a sirása és bőgése adta a hangchaost, melytől megijedtünk.

A németek kegyetlen szigorúsággal jártak el, pláne a más házában és aki valamilyen címen engedélyt kapott az ottmaradásra katoná orvosok által lett átvizsgálva, hogy nem-e beteg, nem e inficiálhatja a német katonaságot. Tanítónőt, parasztasszonyt, földbirtokosnőt és cselédet hurcoltak a tábori csendőrök az orvos elé ha önként nem ment. Egy ilyen orvosi rendelőben is láttam egy pamlagot.

A vagyon, személyes szabadság, női-nem, élet és becsület elleni atrocitások elmondottakhoz hasonló sorozata volt akkor a civilek számára a hadtáptérületeken belül. És ezt kerülte el Ujhely, habár izelítőt kapott belőle egyszer egy trén átvonulása alkalmával.

Am tizezer és tizezer özvegy és gyermek gyászolja azokat a hozzátartozókat, akik a magyar határok védelmében estek el nem több mint 100 kilométerre innen!

Igen. Csak az ujhelyiek közül száz és száz viruló élet mult ki, hogy meg ne gyalázzák az ujhelyi nőket, hogy az ujhelyi vagyonok és existenciák megmaradjanak, hogy a polgárság nyugodtan élve öregedhessen el, egy szóval, hogy a magyar haza a magyaroké maradjon. És csak kis hijja volt, hogy Ujhellyel is baj nem történt. Engem például Szibériában a csehek besoroztak hadseregükbe mert idevalósi vagyok és szökni kellett előlük. Mások, kiket elcsíptek, kínos halált haltak ilyen ellenállásért és csak az Isten a megmondhatója, hogy hány ezren. Hiába! Mire haza értünk az ország már fel volt darabolva. Ujhely azonban megmenekült és így nyugodtan alhatják örök álmukat az ujhelyi fiúk, ők legalább nem haltak meg hiába!

Am erre, mint látom, csak a halottak az égből és a rokkantak a földön emlékeznek és gondolnak. Ujhely lakossága nem, az bizonyos. Igaz, 20 éve már mindennek és semmi sem emlékezteti őket rá! Még egy olcsó kis emléki sem!

Igen!... Más városokban és falvakban, ahol sokkal kevesebb

volt a háborus veszély, ahol sokkal nagyobb a szegénység mint itt, szép emlékek, szobrok, felirások és táblák örökítik meg az elhunyt hősök emlékét. Évente minden ünnepen és minden megragadott alkalommal megkoszorúzzák őket. A cserkészek, diákok, magyar és idegen egyaránt, fejet hajt és kalapot emel ez emlékek előtt. A katonaság meg tiszteleg előttük!

Az olasz nemzet és más nemzetek és városok is messze-messze utána mennek hőseiknek és emléket emelnek nekik. Ám Ujhely nincs ezek sorában. Ujhelyben nincs emléki! Az ujhelyi apák és anyák, testvérek és rokonok, civilek és katonák nem emlékezhetnek mert nincs miről!

És látom megint a 10 fillérest. Azt amelyik nincs és amelyik az emlékre 20 év óta sem gyűjtött össze. Mert nyáron igen meleg van és soha sincs hej jó idő!

És szét válik a számegegység lelki szemeim előtt. Elválik az 1-es a nullától és mint egy kabaré kivilágított számtáblája úgy ugrálnak el előttem a nullák. Fej van bennük!

Az első nulla Sztrilich Tomi, komoly feje. Abelsberg tanár urnak felel latinból. Jelesül mint mindig.

Azután egy lánán ülve látom. Hátam megett vagy 200 lépésre Brzezany városa előtt, egy völgyben, mint zászlóalj-segédőtisztet. Nyugodtan ül, az orosz messze és golyó se járhatja a helyet, legfeljebb ha pár km-re a muszka front megett sütnek el egy puskát. Ugyan ki bolond ott lövöldözni!

Hallom a zizenést és fordulok utána. Sztrilich Tamás akkor már nem volt. A fején kis bársonyi dudor, a kibuggyant agyvelő, jelzi, hogy nincs már szüksége a latin tudományára.

És előugrik a második, a harmadik, az ötödik, tizedik stb. nulla. Bennük az ujhelyi zászlóalj aktiv tisztjei. Szentgyörgyi és Buza századosok, Jankovics és Nagy főhadnagyok, Szombathy hadnagy és a többiek sorra. Azt hiszem egy sem él közülük.

Látom a csendben, csak mosolyogva, nevető Pilissy Zsiga halvány arcát és a mindig komoly Pintért, mint nadapródiskolást. Az elsők közt mentek el. És még egy mindig komoly arc, Énlert.

Bényey Árpí Mihailowkánál esett el. Önként jelentkezett egy bozót megrohmozására és hasba lötték. Talán Ujhelyre gondolt és Ujhelyt akarta védeni, amikor a biztos halálba önként ment. Mert egy ellenséggel telt bozótot felderíteni az a biztos halál volt. Teste ott

maradt. Mi visszavonultunk és ki tudja nem e Ő volt az az őrtűt, felismerhetetlen ronccsá vert süket-néma tiszt, akivel Szibériában találkoztam egy kis állomáson. Az orosz örök vittek oda, nézzem meg, nem e ismerem. Ő nem tudta, se megmondani se leírni nevét vagy hazáját. Csak össze-rezzen és fejéhez meg hasához kapott, ha közeledett valaki hozzá. Őrtűt volt és az emberséges orosz örök minden fogoly tisztet odahívtak hozzá! Hátha valaki ismeri, hogy ki fia!

Bernáth Gyula ugyanott halt meg. Fialat legénysége nem állta a tizeznyi kozák rohamát. Kiugrottak az árokból és a paták alatt lelték végüket.

Hornyay Béla, Thuránszky Gyurka, Bajusz Gyurka, Ujfalusi Gyuszi és legujabban Sweitzer Karcsi, mind-mind a háboru áldozatai. Egyik sem lett volna katoná és talán sohasem került volna más, mint vadászfegyver kezükbe, ha nincs háboru.

Fáy Őrnagyot a szerbek ölik meg, Braxatőrís főhadnagy haza ér fogságból, viszontlátja még apró gyermekeit, akikről annyit regélt majdnem öt éven át, de alig élvezi őket. Vibirál Jankó ott maradt. Mindenki kibirta a vérhast csak ő nem, mert utoljára kapta meg és nem volt aki ápalja, mi, a többiek, elmentünk a fertőzött városból. Beregszász Gyula soha nem tért haza szintén. A Csendes Oceán tizezer méteres mélysége örzi testét, ha ugyan maradt belőle valami ilyen mélységek mellett.

És ugyan ki tudná felsorolni, hogy hányan áldozták életüket az ujhelyiek közül. Nevüket nem örzi semmi és senki. 20 év mulva az ujhelyi lakos azt hiheti majd, hogy ennek a városnak nincs is háborus

Svájc és mi

A Svájci Idegenforgalmi Központ (Budapest, Nádor-u. 18.) ez évi pazar prospektusai, propaganda füzetjei és plakátjai feltűnő olcsósági hullámot jelentenek a turisták paradicsomából. Szébbnél-szebb képek és alacsonyabbnál-alacsonyabb árak csalogatnak Svájc végtelen sí-mezőire...

Davosban napi 12.80 P-ért egy ágyas, központi fűtésű, délre néző szobát és reggelit, ebédet, vacsorát adnak a síelőnek — *nem a legolcsóbb, hanem közepes szállodában!*

Nem üzleti érdek iratja e sorokat, hanem egy szomorú tapasztalat...

A közelmúltban szállást kerestem hegyközségünk egyik eldugott kis falujában — egy síelni hozzánk jött társaság részére. Kaptam. Hogy valami szerény reggelit is legalább adtak volna — arról hallani sem akartak, de szállást szívesen adtak. Két helyen is. Első szóra.

halottja. Mert a 10 fillér nagy pénz.

Igy volt ez régen is, nem csak most. Hiszen Galiciában azért halunk rakásra, mert nem volt ágyunk. Nem volt azért, mert a parlament pénz hiányában nem szavazta meg a véderő költségeit. Ekkor már minden égett körülöttünk.

Amikor az oroszok 1916-ban elfogtak, egy füzetet nyomtak a kezembe. Németül volt írva, amolyan színes könyv-féle volt és arról szólt, hogy ki a háboru okozója. Sok érdekes és nálunk ma is alig ismert adat volt benne, különösen arról, hogy a német uralkodóház hogyan ugratta be a német népet a háborus lelkesedésbe. Nem tudtam haza hozni a forradalom miatt, de azóta sok olyan adatot olvastam hiteles helyen, melyek benne voltak ebben a röpiratban s melyeket akkor hazug propagandának tartottam csak.

„Óriási volt a lelkesedés”, írja a könyv. „A katonák virág, cigaretta, zene és női csókok árjában usztak. Mindenki odaadta mindenét amilye volt még a gyermekét, apját testvérét, rokonát is a német haza védelmére. Csak egyszer ingadozott a lelkesedés kicsit, amikor a hadikölcsönt kellett jegyezni. Nem jegyzett bizony senki. De csak egy percig tartott az egész! Mert kijött a figyelmeztetés! Ha nem jegyeztek önként, akkor jön a vagyondézsmá és kényszer! És őrtűt sikere lett a jegyzésnek!”

Az elfelejtett ujhelyi hősi emlékmű is bizonyára már régen hirdetné az ujhelyi fiúk borzalmas szenvedéseit és hősi halálát, hogyha az ujhelyi áldozatkésztséget is erősebb eszközök mozgatták volna meg.

Az egyik szoba tulajdonos család a társaság kettő hölgy tagját vállalta, a másik pedig a három férfi vendéget. A szobák ha sötétek is, de legalább csinosak voltak. Csak mint aféle sohasem lakott „tisztá” szobák — kegyetlenül hidegek. És a fűtőanyagul (már nehezen) felajánlott boftán pár napja még vigan táncolt a cinke. Az ágyakon tornyosult ugyan a párna meg a dunna, személyenkint mégis esupán egy párna, egy dunna ígértetett és mosdó készségeül szobánkint egy-egy tézta dagasztó fa-tál — igaz, frissen suroltan.

És hogy mind ez a komfort mennyiért?

A hölgyeknek személyenkint és éjszakánkint *egy pengő ötvenért*, az uraknak pedig *kettő huszért*, ugyancsak személyenkint és éjszakánkint természetesen...

Felesleges folytatni; ezen éppen eleget lehet gondolkozni.

Csak tán azt volna jó mégis megbeszélni, hogy mit kellene tenni — és kinek? Cz. M.